

YENİ OKUR-YAZARLARA YÖNELİK MATERYALLER

Dr. Firdevs Güneş

Dünyanın çeşitli bölgelerinde çoğu genç, birkaç yıl süren ilköğretimden sonra, günlük yaşamında okuma-yazmaya çok az yer vermektedir. Giderek okuma-yazmayı bıraktıklarından kısa bir süre sonra bu insanlar tekrar okumaz-yazmaz olmaktadır. Diğer taraftan, hiç okula gitmemiş genç ve yetişkinlere yönelik düzenlenen okuma-yazma kampanyalarında ise kursları bitirenler genellikle basit düzeydeki metinleri okuyup yazabilmektedirler. Daha güç metinleri okuyabilecek ve yazabilecek düzeye tam olarak gelememektedirler. İlköğretim görmüş ama çoğunu unutmuş, okuma-yazma kursuna katılmış ancak tam olarak öğrenememiş bu kişilere bir de kendi kendine veya çevresindekilerin yardımı ile okuma-yazma öğrenenler eklendiğinde, yeni okur-yazarlar grubu belirlenmiş olur.

Yeni okur-yazar denilince, okuma-yazmayı önceden öğrenmiş ancak belirli oranda unutmuş olanlar, henüz okuma-yazmayı yeni öğrenenler, yani sınırlı düzeyde okuma-yazma bilenler kastedilmektedir. Bunlar genç, yetişkin, kadın, erkek, kırsal ve kentsel bölgelerde oturanlar vb. birbirlerinden farklı kişilerden oluşmaktadır. Yeni okur-yazarların bazıları bulabildikleri bütün metinleri okumaktadırlar. Bazıları ise genellikle kırsal kesimlerde veya şehirlerin kenar mahallelerinde, daha fakir kesimlerde yaşadıklarından gazete, kitap, dergi gibi materyallere ulaşamamakta, ulaşsa bile ekonomik nedenlerden dolayı kolayca elde edememektedirler. Edinebildikleri materyaller ise bazen onların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun düşmemekte, konunun ve kullanılan dilbilgisinin karmaşık olması anlayamamalarına neden olmaktadır. Kısaca, rahatça okuyabilecekleri düzeyde olmadığından okuyamamaktadırlar. Böylece günlük yaşamında, yazılı dil ile doğrudan ilişki kuramayan yeni okur-yazarlar giderek yavaş yavaş unutmakta ve okumaz-yazmazlığa düşmektedirler. Malezya'da yapılan bir araştırmaya göre bu kişilerin sıfıra gelmeleri için üç yıl yeterli olmaktadır (Sasaoka, 1990. s. 3).

Bu durum, yeni okur-yazarların ihtiyaçlarını etkili bir biçimde karşılayacak çeşitte ve sayıda yararlanabilecekleri okuma materyallerini gerektirmektedir. Söz konusu materyalleri hazırlamak zorunlu ve acil gözükmektedir.

Bu ihtiyaç günümüze kadar yapılan çeşitli uluslararası toplantılarda ele alınmış ve tartışılmıştır. Hatta yeni okur-yazarlara yönelik ilginç ve dikkat çekici, yeterli kalitede, düzenli, materyal oluşturmadan yetişkinlere yönelik okuma-yazma kampanyalarının başlatılmaması gerektiği vurgulanmıştır. Okuma-yazma kampanyaları planlanırken bu tür materyallerin hazırlanması, üretilmesi, ön denemesinin yapılması, buna dayalı olarak düzenlenmesi ve basılması yolundaki görüşler sık sık dile getirilmiştir. Ayrıca, yetişkinlere yönelik bu tür materyalleri özel olarak üretmek de gerekmektedir. Zira, okuma-yazma materyalleri olarak oluşturulan materyallerin büyük çoğunluğu çocuklara yöneliktir. Yetişkin için uygun değildir. Okur-yazarlık oranı yüksek olan ülkelerde düzenlenen okuma-yazma kurslarında, yetişkinlere verilebilecek okuma-yazma materyalinin yetersizliğinden şikayet edilmektedir. Örneğin, bu konuda en çok sıkıntı çeken ülke İngiltere'dir. İngiltere'de oluşturulan bir okuma-yazma kursunda kullanılacak kitapların hepsi çok basit ve çocuklara yöneliktir. Bir başka husus da, okuma-yazma çalışmalarında kullanılan materyallerin, bir başka ülkenin okuma-yazma çalışmalarında kullanılmasının mümkün olmadığıdır. Bu konuda ilk akla gelen husus dil farklılığıdır. Oysa, ülkelerin dili aynı bile olsa, sosyal ve diğer koşulların farklı olmasından dolayı kullanılamamaktadır (Neijs, 1961. s. 9).

Yukarıdaki nedenler, yetişkinlere yönelik okuma-yazma çalışmalarında mutlaka özel materyallerin hazırlanması zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır. Hatta, daha önceden hazırlanmış materyal varsa bile, yeniden gözden geçirilerek iyice incelenmesi, yetişkinlere yönelik olup olmadığına tekrar bakılması ve uygulamada saptanan hataların tekrarlanmaması için düzeltilmesi gerekmektedir.

Materyal Türleri

Okuma-yazma materyalleri genel olarak yöneldiği kişilere göre ikiye ayrılmaktadır. Birincisi okumaz-yazmazlara yönelik materyaller, diğeri ise yeni okur-yazarlara yönelik materyallerdir. Okumaz-yazmazlara yönelik materyaller, hiç okuma-yazma kursuna gitmemiş okuma-yazma bilmeyen kişilere yönelik olarak hazırlanan ve kursta kullanılan okuma-yazma öğretim materyalleridir. Yeni okur-yazarlara yönelik

materyaller ise kendisine yeterli okuma-yazma materyali verilmedikçe kolayca okumaz-yazmazlığa düşebilecek durumda olan, yani sınırlı bir düzeyde okuma-yazma bilen kişilere kurs sonunda verilmek üzere hazırlanan materyallerdir (Unesco, 1963, s. 13).

Kurs sonunda yeni okur-yazarlara verilmek üzere hazırlanmış okuma materyallerinin yanı sıra, okumaz-yazmazlığı önlemeye yönelik genel nitelikte yayımlar ile yetişkinlerin sürekli eğitimini amaçlayan eğitici materyaller de bu grupta ele alınmaktadır.

Materyallerin Özellikleri

Etkili ve dikkat çekici olması bakımından yeni okur-yazarlara yönelik materyaller aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

— Materyaller yaşam düzeyini yükseltici olmalıdır. Yani, sadece okuma yazma öğretme amacını taşımamalı, aynı zamanda bunun pratik yararını da göstermelidir. Gelişmekte olan ülkelerin çoğunda, kullanılan materyaller sadece okuma-yazma öğretmekle kalmamakta, aynı zamanda okuma-yazma tekniğini geliştirme fırsatını da vermektedir. Bununla birlikte onlara gerekli bilgileri vererek yaşam düzeylerini yükseltmeye de çalışmaktadır. Bu bilgiler günlük yaşam, sağlık, temizlik, aile planlaması, beslenme vb. gibi konuları kapsamaktadır. Bunların dışında tarım, üretim, ticaret, sanayi, pazarlama gibi konularda da bilgiler vererek yetişkinlerin iş yaşamında da yardımcı olunmaktadır.

— İçinde yaşanan çevre ile yetişkinlerin yüz yüze oldukları somut sorunları kapsamalıdır.

— Materyalde kullanılan dil ülkenin dil politikasına uygun olmalıdır.

— Materyal basit, çekici ve ilginç olmalıdır. Yeni okur-yazarların genellikle dil bilgileri zayıftır. Bu nedenle kullanılan dil basit ve doğrudan, anlatımı içermelidir. Konu ve tema yetişkinin zihin olgunluğuna uygun olarak verilmelidir. Bu arada yetişkin bir çocuk gibi ele alınmamalıdır. Böyle bir uygulamadan hoşlanmadıkları unutulmamalıdır. Metinler, okunacak kadar ilginç, merak uyandırıcı, okuma ve öğrenmeye yöneltecek nitelikte hazırlanmalıdır.

— Olabildiğince göze yönelik araçlarla desteklenmelidir (resim, tablo fotoğraf, grafik vb. gibi öğeler yetişkinlerin ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olarak sık sık kullanılmalıdır).

— Bu tür materyaller bir bütün olarak görülmeli ortak bir ürün olarak ortaya çıkarılmalıdır. Bu karışım, zor bilgilerin aktarılmasını

kolaylaştırmakta ve bireysel ilgilerin ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır.

— Materyal, yetişkinlerin kapasitesine göre uygun bir hızla ilerlemesine izin vermelidir. Materyallerde, yetişkinlerin kendi kendilerini veya grupla düzeylerini değerlendirmelerine fırsat verilmelidir (Sasaoka 1990. s. 5).

Materyal Üretmek ve Seçmek İçin Gerekli Bilgiler

Materyal üretmek ve seçmek için ilk yapılacak şey, hedef grupla ilgili verileri toplamak ve analiz etmektir. Bu çok önemlidir. Öncelikle, alanda bir inceleme yürütmek, bu grupların ihtiyaçlarını ve sorunlarını belirlemek gerekmektedir. Zira, yetişkinlere yardım edebilmek için en iyi yol onları tanımak, yaşam düzeylerini bilmek ve materyalleri bu bilgilere dayalı olarak, onların sorun ve ihtiyaçlarına göre hazırlamak, özellikle önem taşımaktadır. İstenilen düzeyde bir materyal üretmek için bazı hususlara dikkat edilmelidir. Bunlar şunlardır:

— Verilecek eğitimin amaçlarını açıkça belirleme ve içeriğin en ince ayrıntılarına karar vererek başlama, (eğer içerik çok açık değilse veya tamam değilse eğitimin başarılı olması beklenemez).

— Hedef grubu belirleme:

a. Erkek ve kadınlar, b. Meslek grupları, c. Yaş grupları, d. Bölge ya da oturulan yere göre gruplar, e. Sorunlara göre gruplar, f. Diğer.

— Kullanılacak yöntemi saptama:

a. Gözlemler, b. Mülakat veya anket gibi doldurulacak soruların dağıtılması, c. Klasik olmayan yöntemleri izleme (Grupların niteliği ve durumu hakkında dikkatli incelemeler etkililiği artırmaktadır).

— Araştırmacılar iyi seçilmeli ve araştırma sorumluluğu verilmeli. Bu kişileri seçerken dikkat etmeli ve olabildiğince etkili çalışmalarını sağlamalıdır.

— Verileri sınıflama ve yorumlama: Elde edilen verileri olabildiğince hızlı ve çabuk kullanılacak hale getirmelidir.

Materyal Hazırlamada Konu ve Tür Seçimi

Bilgileri topladıktan sonra etkili bir okuma-yazma materyali oluşturmak için yetişkinlerin sorunları ve ihtiyaçları ile ilgili, alanda yapılan çalışmaların sonuçlarını doğru olarak analiz etmek, öncelikleri belirle-

mek ve materyalin konusunu seçmek gerekir. Belirli bir konuda karar verdikten sonra da onu en güzel biçimi ile sunmak gerekmektedir.

Konu Seçimi

Konu seçimi sırasında ihtiyaçları değerlendirmek, konunun seçimini kolaylaştırmakta ve temel verilerde işe yaramaktadır.

1. Herşeyden önce, geliştirmek istenen konunun önemine, önceliğine ve kabul edilebilirlik derecesine göre özellikler belirlenir.

2. Sorunlar ve konular öncelik sırasına göre sıralanır, tiplerine göre yetişkin grupların ihtiyaçları dikkate alınarak tablolanır.

3. Sonra, okuma-yazma materyali hazırlayan görevlilerle toplantı yapılır. Sadece hazırlayıcılarla değil, bu konuda uzman, deneyiminden yararlanmak, düşüncelerini almak, için bu sorunlarla doğrudan ilgili olan diğer kişileri de toplantıya çağırarak gerekir. Bunlar, tarım uzmanları, dilbilimciler, sağlık, beslenme uzmanları gibi. Bu kişiler içeriğin zenginleştirilmesi, konu kavramlarının geliştirilmesi için materyal hazırlayıcı görevlilerle birlikte çalışmalıdırlar.

4. Böyle bir çalışmadan sonra, önceliklerden başlayarak konulara karar vermek yerinde olur. Bunlar, amaçlar, içerik, hedef grup, uygulama yöntemi, uygulama yeri gibi.

5. Konuyu belirledikten sonra mevcut materyallerden hangilerinde bu bilgiler kullanılabilir veya hangi materyaller gereklidir, değildir konusu araştırılmalıdır. Ardından bu bilgileri içeren tablolara yönelmek ve bir sonraki aşamaya yani materyal hazırlamaya başlamak gerekir.

Konu seçimi yetişkinlerle ilgili bütün ihtiyaçları kapsama sadece inceleme sonuçlarına ve ön araştırmalara dayalı olmamalı, hatta sistematik biçimde hazırlanan ihtiyaç kategorileri de dikkate alınmalıdır.

Yeni okur-yazarlara yönelik materyaller için olası konular,

— Sağlık: Günlük sağlık, temizlik, dengeli beslenme, bulaşıcı hastalıklar vb.

— Çevre, bilim ve teknoloji: Burada iyi bir çevre ele alınmalı günlük yaşam için gerekli bilim ve teknoloji, enerji, biyogaz, solar enerjisi vb.

— Üretim: Üretim nasıl artırılır, sanat ve mesleki yetenekler nasıl geliştirilir vb.

— Ekonomik ve sosyal konular: Günlük yaşam, kooperatifler, toplumsal sorumluluklar, aile yaşamı, ekonomik etkinlikler gibi.

— Kültür: Boş zamanların kullanımı, uygun zamanlarda eğlence, kültürel miras vb. hususlar ele alınabilir (Sautay, 1966. s. 101; Sasaoka 1990. s. 7).

Tür Seçimi

Materyalin türü etkili ve işlevsel bir biçimde seçilmelidir. Tür içerikle de uygun olmalıdır. Yani tür ve içerik birbiriyle uygun olmalıdır. Kitap, kitapçık, broşür, afiş, ilan, gör-ışit araçları vb. gibi materyalin ne türde sunulacağına karar verilmelidir. Böyle olursa istenilen etki gerçekleştirilebilir. Aksi takdirde, sunulan tür uygun seçilmez ise verilen içerik açıklığa kavuşamaz. Bilgiler aktarılmadığından iletişim de olmadığına aza iner. Seçilecek türe karar vermeden önce aşağıdaki hususlar hakkında bilgi edinilmelidir:

1. Hedef grubun okuma-yazma düzeyi ve ihtiyaçları nelerdir?
2. Materyalin kullanılacağı koşullar ve yerler nelerdir?
3. Açıklık ve kullanım biçimi nasıldır?
4. Nasıl üretilecek, hangi araçlar kullanılacak, süre ve maliyet ne kadar tutacaktır?

1. *Hedef grubun okuma-yazma düzeyi ve ihtiyaçları*: Yeni okur-yazarların genellikle okuma-yazma için hazırlanan özel sınıflara sık sık gelmeye veya herhangi bir okula devam etmeye ayıracak fazla zamanları yoktur. Dolayısıyla bunlara yönelik olarak hazırlanacak olan materyallerin türü bu gruplarca tercih edilebilecek şekilde, çok zaman almayan ve kapsam bakımından da sınırlı olan materyaller olmalıdır. Göz ve kulağa yönelen araçların ve afişlerin üretiminde, etkililiği artırmak ve hazırlamayı kolaylaştırmak için hedef grubun okuma-yazma düzeyini iyi bilmek gerekir.

2. *Materyalin kullanım koşulları*: Materyal hangi biçimde ve hangi çerçevede kullanılacak bunu bilmekte yarar vardır. Bazı materyaller, örneğin afişler büyük bir duvar üzerinde, insanların genellikle toplandıkları yerlerde uzun süreli asılı kalmalıdır. O halde afişler için bu tür yerler sağlanmalıdır. Göze ve kulağa yönelik materyaller ise makina, yansıtıcı, elektrik gibi bazı ilave araç-gereç ve malzemeleri gerektirmektedir. Basılı materyaller ise hemen hemen her ortamda rahatça kul-

lanılabilmektedir. Bu özellikler dikkate alınarak materyalin türüne karar verilmelidir.

3. *Açıklık ve kullanım biçimi* : Yeni okur-yazarlar için materyal seçiminde hikaye, oyun, kitap gibi basılı ürünlerin anlatım biçimlerinin çok karmaşık olmamasına dikkat edilmelidir. Çok iyi hazırlanmış, kolayca anlaşılır ve öğreticiler tarafından da rahatça kullanılabilir olmalıdır. Bu tür kitaplarda, istenilen mesajın basit bir şekilde ulaşmasına açıkça aktarılmasına ve uygulamada büyük sorunlara neden olmayacak türde hazırlanmasına dikkat edilmelidir.

4. *Maliyet* : Kullanılacak materyalin büyüklüğüne ve tipine göre fiyatı da değişmektedir. En uygun türün belirlenmesi ve rahatça kullanılması için yeterli bir bütçenin olması gerekmektedir.

Kullanılacak Materyaller

1. Kitap	Kitap, broşür, resimli roman, çizgi-roman vb.
2. Diğer basılı ürünler	Afiş, ilan, duvar gazetesi, konferans kitapçıkları, dergiler, bültenler, resim sergileri, kartlar vb.
3. Elektronik araçlar	Filmler, sahne filmleri, video bantları, diya pozitifler, kasetler, TV ve radyo programları,
4. Oyunlar vb.	Klasik oyunlar, resimli kartlar, kuklalar, folk-lörük danslar, şarkılar vb.

Materyal Hazırlama

Konuya karar verdikten sonra materyali üretmek gerekmektedir. Bu bakımdan materyal hazırlamada aşağıda verilen sıra izlenmelidir:

1. Konu seçimi,
2. İçeriğin belirlenmesi,
3. Metnin hazırlanması,
4. Resimleme,
5. Biçimi düzenleme,
6. Başlıklar ve alt başlıkları belirleme,
7. Düzenleme,

8. Gözden geçirme,

9. Seri üretim.

Materyallerin Dağıtım Kullanılması ve Değerlendirilmesi

Yeni okur-yazarlara yönelik materyallerin dağıtım sorunu, materyali geliştirmek kadar önemlidir. Gelmekte olan ülkelerde halkın % 75'i kırsal kesimde, merkezden uzak yerleşim yerlerinde oturmaktadır. Bu kesimlerde yeni okur-yazar yetişkinlere daha sık rastlanmaktadır. Bu kişiler için gerekli materyallerin dağıtım ise daha çok büyük şehirlerde yapılmaktadır. Uygun dağıtım sisteminin kurulamaması yüzünden, çok sayıda ihtiyacı olan insana materyal ulaşamamakta, pek çok materyal de amacına ulaşamamaktadır. Yeni okur-yazarlara yönelik hazırlanan materyallerin kullanılabilmesini sağlamak amacıyla, dağıtım sistemlerinin iyi düzenlenmesine ve çalıştırılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Yeni okur-yazarların materyallere ulaşabilmeleri için alışılmış dağıtım yöntemleri şunlardır:

Devlet tarafından ücretsiz dağıtılması : Çoğu ülkelerde bu tür materyaller devlet tarafından ücretsiz olarak halka verilmektedir. Eğitim kurumları ve resmi organların taşra birimleri aracılığıyla kırsal kesimlere bu materyaller dağıtılmaktadır.

Dağıtım ağı : Çoğu ülkelerde iyi kurulmuş ve çok iyi işleyen materyal dağıtım ağı bulunmaktadır. Örneğin, materyaller kırsal yörelerdeki kütüphanelere aktarılmakta, yetişkin eğitimi merkezlerinde, toplum eğitim merkezlerinde, dini hizmet veren yerlerde, eğlence merkezi ile çay ve kahvehanelerde dağıtılmaktadır.

Gezici kitaplıklar : Yeni okur-yazarlara yönelik materyallerin etkili bir şekilde dağıtılmasında yararlanılan araçlardan birisi de gezici kitaplıklardır. Bu kitaplıkların görevlileri, yetişkinlere nasıl okuyacaklarını ve kitaplardan nasıl yararlanacaklarını da öğretmektedirler. Bu tip hazır sistemler, yeni okur-yazarları cesaretlendirmektedir.

Postalama : Pek çok ülkede kırsal kesim ve uzak yerler için dağıtım şebekeleri yeterli olmamaktadır. Materyal dağıtımının sistemli ve örgütlü bir dağıtım ağı yoksa posta ile göndermeye başvurulabilir. Postalamada en büyük sorun posta ücretinin yüksek olmasıdır. Bunun düşük tutulması sağlanabilir.

Ticari dağıtım ağı : En iyi dağıtım yollarından birisi de yaymevleri ve kitap satış yerleridir. Bu tür materyelin dağıtımında onlara çağrı

yapmak yararlı olabilir. Ancak, özel yayınevleri genellikle bu tür materyallerle ilgilenmemektedir. Zira, onlar güncel kitapları ve satabilecekleri basın ürünlerini tercih etmektedirler. Yeni okur-yazarlara yönelik kitaplar paralı bile olsa, satılmama ihtimalini düşünerek böyle bir çalışmaya girmemektedirler.

Görüldüğü gibi yeni okur-yazarlara yönelik materyalleri çok ucuza üretmek yeterli olmamakta, ekonomik dağıtımı da söz konusu olmaktadır.

Materyalleri Kullanma

Materyal üretiminin son aşaması yeni okur-yazarlar tarafından kullanılması olduğundan bu aşama oldukça önemlidir. Bu nedenle yetişkinlere kitap ve diğer ürünlerin nasıl kullanılacağı da öğretilmelidir. Diğer taraftan, bu öğretimin kimler tarafından ve nasıl yapılacağı da unutulmamalıdır.

Yazar Resimleyici ve Üreticilerin Yetiştirilmeleri

Materyal hazırlamada uzman kişilerin yardımı ile yazarlar, resimleyiciler ve üreticiler yetiştirilebilirler. Bu yetiştirme, sorunların ortaya konulması, hedef grubun özellikleri, sosya-ekonomik sorunlar, sorunların çözümünde eğitimin rolü, yetişkin psikolojisi, materyalin önemi, yayın organları vb. konularda yapılabilir. Bunun yanında yetiştirilen yazar ve resimleyiciler de materyal hazırladıkları, yardım etmeye çalıştıkları grubu gerçek anlamda tanımak ve koşullarını bilmek zorundadırlar. Ardından uzmanlar, bu materyallerin teknik yönüne eğilir ve üretimin teknik yönünü kararlaştırırlar. Materyal üretiminde, materyali kaleme almadan, biçimi detaylı olarak tartışılmalıdır. Örneğin, kullanılan kelimelerin seçilmesi, cümlelerin uzunluğu, genel sunu, başlık ve alt başlıklar, okunabilirlik, anlama, resimleme gibi. Bu işlemler tamamlandıktan sonra materyaller sınırlı sayıda basılır, uygulanır, denenir, değişik yönleri değerlendirilir. Bu deneme aşamasıdır. Deneme aşamasının sonuçlarına göre tekrar düzenlendikten sonra seri üretime geçilir.

Değerlendirme

Değerlendirme bazı bilinmesi gereken aşamalar için yapılmaktadır. Bu aşamalar şunlardır:

1. Hedef grubun belirlenmesi, ihtiyaçları, sorunları ve eğitim alanındaki tercihleri,

2. Konu seçimi ve amaçların hazırlanması,
3. Türün seçimi,
4. Uygulamada materyalin değerlendirilmesi, üretimi ve seçimi,
5. Materyalin kullanımı,
6. Kullanılan materyalin tekrar değerlendirilmesi,
7. Değerlendirme sonuçlarına göre materyalin gözden geçirilmesi (Sasaoka, 1990. s. 16).

Dğerlendirme programın bütünlüğü ile varılmak istenen amaçlar açısından oldukça önemlidir.

SONUÇ

Buraya kadar yapılan incelemelerden de anlaşılacağı üzere, okuma yazması sınırlı olan bu kişilere yeterli materyal verilmedikçe, kısa zamanda okumaz-yazmaz olmaktadır. Bu nedenle, yeni okur-yazarlara öğrendiklerini unutmamaları için özel olarak hazırlanmış materyaller verilmelidir. Materyalleri üretirken de hedef grubun iyi belirlenmesi, özelliklerinin iyi tanınması, kullanılacak yöntem ile materyal türünün özenle seçilmesinde büyük yarar vardır. Bu arada, konunun seçilmesi ve konuya uygun türün belirlenerek materyalin hazırlanması, dağıtılması ve kullanılarak değerlendirilmesi aşamaları da oldukça önem taşımaktadır. Kısaca materyal üretimi bir plan dahilinde ve sistemli bir biçimde gerçekleştirilmelidir.

Kaynakça

- Courrier de l'Unesco, Un Miliard d'Analphabètes, le Defi, Juillet, 1990.
- Güneş, Firdevs. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Okumaz-Yazmaz Yetişkinler Araştırması, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara: 1990
- Hamadache Ali et Martin Daniel, Théorie et Pratique de l'Alphabétisation, Politiques, Stratégique et Illustration, Unesco/Oced, 1988.
- Neijs, Karel. Les Manuels Elementaires de lecture, Elaboration, Evaluation, Emploi, G.P.P.E. E.: 2, Unesco: 1961.
- Sasaoka, Taichi. Comment Produire du Matériel Pedagogique pour les Neo-Alphabètes, Alphabétiser? Parlons-En, Bureau International d'Education, 1990.
- Sautoy, Du Peter. La Planification et l'Organisation des Programmes, Alphabétisation des Adultes en Afrique, G.P.P.E.E.: 4, Unesco: 1966
- Unesco, 1963. Les Textes de Lecture Simples Pour Adultes, Préparation, Utilisation, G.P.P.E.E.: 3, Unesco: 1963